

Aan:

Vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Tweede Kamer der Staten-Generaal

Amsterdam, donderdag 25 januari 2018

Betreft:

Rapport Doordacht Digitaal van de Onderwijsraad
Algemeen Overleg 31-1 ICT in het onderwijs en Leermiddelen (marktordening)

Geachte heer, mevrouw,

Op 31 januari bespreekt u in het Algemeen Overleg ICT in het onderwijs en Leermiddelen het rapport Doordacht Digitaal.

Namens de GEU, de brancheorganisatie die (commerciële) ontwikkelaars en aanbieders van leermiddelen en toetsen vertegenwoordigt, deel ik graag met u ons standpunt ten aanzien van de inhoud van dit rapport. Ik verzoek u om ons standpunt mee te nemen in uw bespreking.

De Onderwijsraad stelt in het rapport Doordacht Digitaal dat digitalisering en technologische ontwikkelingen grote gevolgen voor de inhoud vorm en rol van het onderwijs hebben en dat digitalisering nodig is om jongeren voor te bereiden op deelname aan onze maatschappij. De GEU onderschrijft dit en meent net als de Onderwijsraad dat digitalisering goed doordacht vormgegeven moet worden.

Het rapport Doordacht Digitaal van de Onderwijsraad geeft aan dat de rol die scholen nu vervullen in het digitaliseren van het onderwijs voor verbetering vatbaar is. Scholen zouden meer regie op digitalisering moeten krijgen en nemen vanuit doordachte onderwijskeuzes. Deze visie spreekt de GEU aan en de GEU en haar leden dragen graag bij aan de uitvoering hiervan. De raad vertaalt deze visie vervolgens naar drie aanbevelingen, waar de GEU graag op reageert.

1. Ontzorg het onderwijs door garanderen van randvoorwaarden voor digitalisering

De Onderwijsraad stelt ten eerste dat het onderwijs ontzorgd moet worden in de randvoorwaarden voor digitalisering. De GEU is het hiermee eens en zet zich al jaren in publiek-private samenwerking in voor ketenstandaarden en -afspraken die dit moeten realiseren. Ketenstandaarden moeten uiteindelijk bewerkstelligen dat alle technische platforms met elkaar kunnen samenwerken (interoperabiliteit).

Hierover overlegt de GEU met andere publieke en private partners, onder meer binnen Edu-K dat als doel een veilige en betrouwbare keten heeft. Het privacyconvenant en de standaard Uitwisselen Leerlinggegevens en Resultaten zijn concrete opbrengsten van dit overleg. De GEU heeft de ambitie om de samenwerking in dit platform te intensiveren en ook uit te breiden naar publiek-private ketenvoorzieningen, zoals de raad voorstaat. Dergelijke voorzieningen kunnen scholen én uitgeverijen ontzorgen bij het realiseren en implementeren van digitale leermiddelen en kan toetreding voor nieuwe aanbieders makkelijker maken.

Het is daarbij cruciaal om op de juiste manier te bepalen tot hoever techniek en inhoud gescheiden kunnen en moeten worden. Er is in leermiddelen steeds vaker samenhang tussen inhoud en platform (de 'techniek'), zoals bij adaptieve leermiddelen. Juist de intensieve interactie tussen inhoud en platform is nodig om de leerervaringen te bieden die scholen steeds meer willen. De verschillende manieren waarop inhoud en platform kunnen samenwerken leidt tot pluriform aanbod en keuzevrijheid voor scholen. De wat algemene aanbeveling van de raad zou gedetailleerder uitgewerkt moeten worden om tot een afgewogen beleid te komen. Onze indruk is dat juist op het domein van ontwikkeling van leermiddelen de Onderwijsraad te weinig deskundigen heeft geraadpleegd om de gestelde conclusie te rechtvaardigen.

2. Vergroot het eigenaarschap van digitalisering in het onderwijsveld

Ten tweede stelt de raad dat scholen eigenaarschap moeten claimen en meer betrokken moeten zijn bij het vormgeven van innovatieve toepassingen. Dat juicht de GEU toe. De laatste jaren ontwikkelen uitgeverijen digitale producten steeds vaker in korte cycli en in co-creatie met scholen. Het verbreden van die scholenvertegenwoordiging (al dan niet via de door de raad benadrukte vraagbundeling) draagt bij aan het ontwikkelen van goed passende innovatieve producten en diensten. Bij vraagbundeling moet volgens de GEU wel het uitgangpunt blijven gelden van vrijheid van onderwijs in combinatie met een pluriform aanbod van leermiddelen.

De raad pleit voor budget vanuit de overheid voor de ontwikkeling van open leermiddelen, zonder dat dit gebaseerd is op een evaluatie van de huidige (en voorbije) initiatieven op dit gebied. Zo'n evaluatie zou het benodigde inzicht geven in de succesfactoren, de reële omvang van de behoefte aan open leermateriaal en de baten en lasten. De GEU stelt dat verdere stimulering van open leermiddelen zonder dit inzicht niet leidt tot doelmatige besteding van middelen. De GEU benadrukt hierbij dat voorkomen moet worden dat door directe of indirecte overheidssubsidie het speelveld in de markt ongelijk wordt.

3. Verken digitale toepassingen om ervaring op te doen en visie te ontwikkelen

Tot slot adviseert de raad om aan de hand van pilots meer ervaring op te doen met de relatie tussen en ict en onderwijs en met de keerzijden van digitalisering. Zulke pilots én een kritische reflectie op de opbrengsten ervan, helpen volgens de GEU om de vraagkant in de sector volwassener te maken en om bestaande digitale leermiddelen nog beter te benutten en gericht verder te kunnen ontwikkelen. De GEU voegt graag aan het advies van de raad toe dat het belangrijk is om die pilots integraal vorm te geven, dus met aandacht voor de onderwijskundige en didactische visie, de competenties van leraren en de technische infrastructuur, naast de aandacht voor het digitale leermiddel zelf (de zogenaamde *Vier in balans*).

Mocht u naar aanleiding van bovenstaande vragen hebben, dan ben ik uiteraard graag bereid een nadere toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,

Stephan de Valk
Directeur

06-22485433 / s.devalk@nuv.nl